

Autorski program działania Muzeum Kinematografii w Łodzi

Muzeum Kinematografii w Łodzi jest jedynym w Polsce muzeum gromadzącym, przechowującym, konserwującym, chroniącym i udostępniającym zabytki z dziedziny techniki, sztuki i kultury filmowej. Samodzielną działalność prowadzi od 1 kwietnia 1986 roku.

Muzeum Kinematografii to miejska instytucja kultury, dla której organizatorem jest Miasto Łódź, wpisana do Rejestru Instytucji Kultury. Działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2018 r. poz. 720; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 369),
- Ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 152 i poz. 1105),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
- Statutu nadanego na mocy uchwały Nr XXI/489/15 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 grudnia 2015 roku.

Podstawę finansową działalności stanowi dotacja z Urzędu Miasta Łodzi i dotacje celowe z UMŁ utrzymujące się na poziomie stałym, oraz dofinansowania o zmiennej wysokości, uzyskiwane w konkursach na projekty, ogłaszanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Polski Instytut Sztuki Filmowej, Narodowe Instytut Muzealnictwa i Zbiorów.

W 2018 r. dotacja podstawowa wynosi 2.605.232, a pozyskane dofinansowania w sumie 323.090 zł - z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Centrum Kultury, Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Zbiorów oraz Stowarzyszenia Filmowców Polskich. Dotacje celowe z UMŁ w wys. 152.290 zł pozwoliły zrealizować Wielką Animajówkę, Letni Kinematograf Rozrywkowy i zapewnić część wkładów własnych do projektów. Na zakup środków inwestycyjnych Muzeum uzyskało 52.500 zł (42.000 z MKiDN, 8.400 zł z UMŁ, 2.100 wkład własny). Z dotacji pozyskanej w konkursie MKiDN Muzeum realizuje także konserwację unikatowych urządzeń z kolekcji - orchestrionu i kamery Oko. Działania programowe są realizowane przy rosnącym wsparciu sponsorów (w 2014 r. 16.260 zł, w 2016 r. 115.691, w 2017 r. 81.077 zł). Ponadto w latach 2015-2017 dzięki intensywnej działalności merytorycznej wspartej pracą nowo utworzonego działu

promocji instytucji, Muzeum odnotowało znaczący wzrost frekwencji, przekładający się na 50-procentowy wzrost przychodów z biletów (z 225.004 zł w 2014 r. do 336.175 zł w 2017 r.), spożytkowanych głównie na wkłady własne do projektów.

MISJA I CELE STRATEGICZNE

Misja Muzeum Kinematografii jest ściśle związana z dziedzictwem kulturowym Łodzi, wielokulturową historią miasta, kształtującą jego niepowtarzalny charakter – zarówno w aspekcie tożsamości mieszkańców, jak i materialnej strony Łodzi, jej tkanki architektonicznej, industrialnej przeszłości, unikalnej roli miasta w rozwoju polskiej kinematografii i szkolnictwa filmowego. To w Łodzi powstało w 1899 r. pierwsze stałe kino na ziemiach polskich, od 70 lat działa najwybitniejsza polska uczelnia kształcąca reżyserów, operatorów i aktorów – PWSTviT; to w Łodzi prof. Bolesław W. Lewicki stworzył na Uniwersytecie Łódzkim Zakład Teorii Literatury, Teatru i Filmu oraz studia filmoznawcze. To w naszym mieście powstawały od powojnia filmy fabularne w WFF przy ul. Łąkowej, dokumentalne w WFO oraz animowane w Se-Ma-Forze. Stąd wyruszali w świat po nominacje i nagrody, w tym Oscary, BAFTY i Złote Palmy tacy artyści jak Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Zanussi, Zbigniew Rybczyński, Krzysztof Kieślowski czy Małgorzata Szumowska.

Dotychczasowy dorobek Muzeum Kinematografii to przede wszystkim imponująca kolekcja obejmująca ponad 62 tys. eksponatów, głównie z zakresu techniki filmowej oraz plakatów, projektów scenografii, fotosów, dokumentów z archiwów twórców filmowych. Muzeum zasłynęło prezentowanymi w kraju i na świecie wystawami poświęconymi wybitnym polskim reżyserom i operatorom, w tym Andrzejowi Wajdzie, Agnieszce Holland i Krzysztofowi Kieślowskiemu. Obok unikatowych zbiorów i ważnych wystaw atutem Muzeum jest jego siedziba – filmowy pałac, który stanowił gotową scenografię do ponad 30 filmów.

Ponieważ w XXI wieku zmienia się miasto, w którym powstaje Nowe Centrum Łodzi, zmieniają się także instytucje kulturalne. Muzea na świecie nie są już tylko miejscami oglądania zabytkowych eksponatów. Odbiorcy oczekują atrakcyjnej formy prezentacji, a także wydarzeń angażujących uwagę i emocje, stąd obok ciekawej oferty wystawienniczej do zadań Muzeum Kinematografii należy opracowanie coraz bogatszego programu zajęć edukacyjnych dla różnych grup wiekowych (o czym będzie mowa w dalszej części Autorskiego programu działania Muzeum Kinematografii).

Zmienia się również kontekst instytucjonalny, w jakim działa Muzeum. Powstanie Narodowego Centrum Kultury Filmowej w EC1 stanowi szansę na lepsze upowszechnianie potencjału kulturowego „Łodzi filmowej” w oparciu o partnerską współpracę, szczególnie w obrębie wspólnych projektów cyfryzacji i edukacyjnych oraz udostępniania zbiorów.

Cele strategiczne dla Muzeum Kinematografii w Łodzi na najbliższe lata to:

- remont zabytkowej siedziby instytucji – Pałacu Karola Scheiblera z połowy XIX wieku, tworzącego jeden z elementów Pomnika Historii Łódź - Wielokulturowy Krajobraz Miasta Przemysłowego,
- rewitalizacja przestrzeni wokół siedziby Muzeum,
- przygotowanie atrakcyjnej nowej wystawy stałej poświęconej Łodzi filmowej - w miejsce istniejących ekspozycji modułowych, nie tworzących spójnej narracji – w nowoczesny sposób upowszechniającej wiedzę o polskiej kinematografii pokazanej przez pryzmat Łodzi,
- uruchomienie nowej przestrzeni wystaw czasowych we wschodniej części strychu, przygotowanie w tym miejscu czasowych prezentacji, uzupełniających wątki historyczne dotyczące filmowej Łodzi, z konieczności potraktowane skrótowo na wystawie stałej (wystawy o twórcach, instytucjach, zjawiskach),
- współpraca z Narodowym Centrum Kultury Filmowej, m.in. przy tworzeniu szlaku ulicy Targowej, uzupełniających się ekspozycji, wprowadzeniu wspólnego biletu i współpracy w zakresie edukacji oraz digitalizacji,
- urozmaicenie oferty edukacyjnej, skierowanej do różnych kręgów odbiorców,
- rozwój Festiwalu Mediów Człowiek w Zagrożeniu, od 2015 r. przeprowadzanego w nowej formule,
- realizacja wystaw wirtualnych i dalsza digitalizacja zbiorów (rozwój Cyfrowego Muzeum Kinematografii).

Obecnie realizowany jest pierwszy etap modernizacji Pałacu Scheiblera w ramach projektu pn.: „Zwiększenie dostępności dorobku polskiej kinematografii poprzez zachowanie zabytkowej infrastruktury Pałacu Scheiblera” ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Głównym celem

projektu jest ułatwienie dostępu do dóbr kultury i zwiększenie uczestnictwa w działaniach kulturalnych wśród grup społecznych zagrożonych wykluczeniem (m. in. osób starszych czy niepełnosprawnych ruchowo) poprzez rewitalizację zabytkowej siedziby Muzeum, w tym budowę nowej windy. Poza ochroną zasobów dziedzictwa kulturowego, podniesieniem jakości i dostępności oraz atrakcyjności turystycznej instytucji, Muzeum planuje zwiększenie przestrzeni wystawienniczej i wyposażenie jej w nowoczesny sprzęt. Z uwagi na skalę projektu jest on priorytetowym celem strategicznym, a w jego następstwie powstanie **nowa wystawa stała**.

Zakładany w projekcie wzrost frekwencji po zakończeniu inwestycji wynosi 7100 osób rocznie. Aby osiągnąć przewidywane wskaźniki, równoległe do prowadzonego projektu „Zwiększenie dostępności dorobku polskiej kinematografii poprzez zachowanie zabytkowej infrastruktury Pałacu Scheiblera” Muzeum Kinematografii przygotowuje nową wystawę stałą. Efektem końcowym prac związanych z dostosowaniem przestrzeni zabytkowego pałacu Scheiblera do współczesnych standardów stanie się nowoczesna ekspozycja poświęcona tematyce szeroko pojętej Łodzi filmowej. Zespół pracowników Muzeum wraz z grupą ekspertów i konsultantów, zajmujących się zarówno profesjonalną organizacją wystawy, jak również tematyką historii polskiego filmu ze szczególnym uwzględnieniem Łodzi, pracuje nad koncepcją wystawy. Prowadzone są kwerendy archiwalne oraz przygotowywane założenia planowanej wystawy, obejmujące dwa główne zakresy tematyczne: okres pre-filmowy Łodzi od końca XIX w. do 1939 r. oraz tzw. HollyŁodzi, czyli filmowego miasta i jego rozwoju po II wojnie światowej. Kluczowym założeniem narracyjnym jest lokalność. Wystawa będzie opowiadać o filmie odwołując się do kontekstu Łodzi jako ważnego ośrodka przemysłu filmowego, pokaże łodzian, łódzkie instytucje czy miejsca w Łodzi, ważne dla historii filmu. Bogata kolekcja Muzeum Kinematografii pozwala na stworzenie wystawy, która nie będzie wyłącznie multimedialną narracją o historii polskiej kinematografii, ale pozwoli na nowoczesne zaprezentowanie wielu unikatowych obiektów znajdujących się w zbiorach Muzeum. Uzasadnienie do takiego podejścia stanowią wyniki badania oczekiwań odbiorców, przeprowadzone dla Muzeum w 2017 r., wskazujące, że właśnie łączenie nowoczesnych i tradycyjnych metod ekspozycyjnych odbiorcy uważają za najatrakcyjniejsze. Zwiedzający dowiedzą się, jak funkcjonowało nowoczesne miasto z różnymi atrakcjami, takimi jak kinoteatry, gabinety osobliwości. Głównym elementem tej części wystawy będzie fotoplastikon Augusta Fuhrmanna - działające urządzenie do oglądania trójwymiarowych przezroczy. Atmosfera ówczesnego szybko rozwijającego się ośrodka przemysłowego,

proponującego mieszkańcom dostęp do nowinek technicznych i rozrywkowych, będzie możliwa do odtworzenia przez włączenie w opowieść oryginalnych, używanych ówczesnie urządzeń. Strefa poświęcona tematyce Łodzi filmowej przed 1939 r. będzie stanowić opowieść o ludziach, m.in. o braciach Krzemińskich, o pierwszych łódzkich kinach, produkcjach filmowych i prywatnych nowatorskich inicjatywach związanych z kinematografią. Druga część wystawy poświęcona zostanie Łodzi filmowej po 1945 r. Zbieg wielu okoliczności spowodował, że po wojnie miasto stało się centrum polskiej kinematografii. Narodziny wyspecjalizowanych studiów produkcyjnych, początki edukacji filmowej - praktycznej i teoretycznej, powstanie zakładów Prexer produkujących urządzenia kinotechniczne, jak również system dystrybucji filmowej - te aspekty pokaże planowana wystawa stała. W Łodzi powstały najsłynniejsze filmowe działa od „Zakazanych piosenek” Leonarda Buczkowskiego po „Zimną wojnę” Pawła Pawlikowskiego, dlatego też jednym z kluczowych zagadnień wystawy staną się lokacje filmowe. Łódź „grała” w kilkuset produkcjach, również zagranicznych, stąd w Muzeum zaprezentowane zostaną najczęściej filmowane w mieście ulice, place, parki i wnętrza. Wnętrza Pałacu Scheiblera również stanowią scenografię wykorzystywaną przez wielu twórców, były tłem ponad 30 filmów. Filmowy pałac, czyli oryginalne sale reprezentacyjne fabrykanckiego pałacu, zostaną włączone w narrację filmowej historii Łodzi. Zadaniem nowej wystawy jest także pokazanie trzech studiów produkcyjnych działających po wojnie w Łodzi. W planach mamy pokazanie makiety Wytwórni Filmów Fabularnych, która przybliży zwiedzającym proces produkcji filmu i funkcje poszczególnych hal studia, tak pomyślanej, by zwiedzający mógł manipulować częścią makiety i np. ustawić dekoracje oraz sprzęt filmowy do planów zdjęciowych takich filmów jak „Zakazane piosenki”, „Kanał”, „Pociąg” czy „Krzyżacy”. Dzięki tak pomyślanej makiecie w ciekawy sposób zaprezentujemy historię instytucji. By przybliżyć pracę operatora, zamierzamy pokazać odtworzony plan zdjęciowy do „Sanatorium pod Klepsydrą” Wojciecha Jerzego Hasa wraz z tzw. jazdą kamery. Obok WFF na wystawie przedstawione zostaną również Wytwórnia Filmów Oświatowych oraz Studio Małych Form Filmowych Se-ma-for. Przestrzeń poświęcona WFO przybliży sylwetki czołowych twórców, a także nietypowe metody pracy realizatorów filmowych, jak szalasy filmowe Włodzimierza Puchalskiego, znanego filmowca - przyrodnika. Kolejnym kluczowym punktem wystawy będzie PWSFTviT w Łodzi, jedna z najlepszych na świecie uczelni kształcących operatorów i reżyserów, z długą listą wybitnych absolwentów, których kariery rozwinęły się zarówno w kraju, jak i zagranicą. Pokażemy też, jak kształtował się łódzki ośrodek akademicki – w części poświęconej filmoznawstwu UŁ. Tematem łączącym obie

część wystawy będzie wątek łódzkich kin, zarówno przedwojennych, jak i otwieranych po 1945 r. Odtworzone zostaną neony łódzkich kin, planujemy obecność na wystawie wyszukiwarki repertuarów kinowych, by każdy zwiedzający mógł znaleźć informacje dotyczące repertuaru z każdego wybranego dnia, np. dnia swoich urodzin. Metodologicznie wystawa stała jest propozycją w znakomitej większości interaktywną, angażującą odbiorcę.

EDUKACJA

Działalność edukacyjna Muzeum Kinematografii służy popularyzacji kultury filmowej, rozpowszechnianiu wiedzy na temat filmu, promowaniu dorobku kinematografii polskiej, ze szczególnym uwzględnieniem historii Łodzi filmowej, a także wątków związanych z Łodzią w historii kinematografii światowej. Podstawowe założenia do rozwijania aktywności edukacyjnej Muzeum to poszerzanie oferty o różne rodzaje działań, rozbudowywanie sprawdzonych metod i wprowadzanie nowych, atrakcyjnych form oraz powiększanie kręgu odbiorców. Obecnie w ofercie edukacyjnej Muzeum znajdują się lekcje muzealne poświęcone tematom związanym z historią kina, historią sztuki i kultury filmowej oraz filmowymi dziejami Łodzi. W czasie roku akademickiego we współpracy z Filmoteką Narodową –Instytutem Audiowizualnym organizujemy adresowaną głównie do studentów Akademię Polskiego Filmu. Realizowane są także zajęcia dla dzieci z cyklu Mały Kinematograf. Prowadzona przez Muzeum edukacja uwzględnia również tematykę dziedzictwa Łodzi i regionu, czego przykładem mogą być Spotkania z Scheiblerami oraz spotkania z autorami książek o zabytkowej łódzkiej architekturze. W tego rodzaju spotkaniach uczestniczą głównie dorośli, w tym seniorzy.

Popularyzacji sztuki filmowej służą także projekcje plenerowe, zarówno w ramach Wielkiej Animajówki na Księżym Młynie, jak i w Letniego Kinematografu Rozrywkowego oraz okazjonalnych pokazów w różnych punktach miasta.

Regularnie organizowane „Książkowe premiery filmowe”, wykłady Akademii Polskiego Filmu, prelekcje przed pokazami specjalnymi i przedpremierowymi oraz spotkania z ludźmi kina: aktorami, reżyserami, realizatorami filmowymi, a także autorami publikacji o tematyce filmowej cieszą się dobrą frekwencją – odbiorcami są zarówno ludzie młodzi, jak i seniorzy - dlatego warto kontynuować ten rodzaj działań popularyzujących sztukę filmową. Do organizowanych w latach 2015-2018 oprowadzań kuratorskich i autorskich po wystawach czasowych chcę w nadchodzących latach dołączyć tematyczne warsztaty i lekcje muzealne,

adresowane do różnych grup wiekowych, przygotowywane do każdej wystawy czasowej. Zamierzam tak budować program działalności Muzeum, by każdą wystawę traktować jako sposób na budowanie relacji z publicznością i wokół ekspozycji tworzyć ofertę edukacyjną oraz cykl wydarzeń towarzyszących.

Wprowadzone w ostatnim czasie do oferty edukacyjnej warsztaty z filmu animowanego realizowanego metodą animacji poklatkowej będziemy rozwijać i rozbudowywać program w taki sposób, by ich odbiorcami/uczestnikami stali się nie tylko uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum (to najliczniejsza, razem z przedszkolakami, grupa odbiorców oferty edukacyjnej Muzeum), ale także starsza młodzież licealna.

Opracowujemy też nowy cykl zajęć dla stałej grupy odbiorców, rozplanowanych na kilka miesięcy, a polegających na przygotowywaniu krótkiego metrażu, począwszy od prac nad scenariuszem, scenopisem, przygotowaniu do realizacji filmu, przez zdjęcia, montaż i promocja. Projekt ma się kończyć "wprowadzeniem" filmu na ekran muzealnego kina Kinematograf i publicznym pokazem.

Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że należy rozwijać ofertę gier i zabaw edukacyjnych, ponieważ ten rodzaj edukacji - nauka przez zabawę, zespołowe wykonywanie zadań - jest najlepiej i najchętniej przyjmowany przez młodych odbiorców. Stanowi on też szansę na zachęcenie do udziału w działaniach edukacyjnych mieszkańców Śródmieścia, szczególnie ze środowisk wykluczonych.

Chcemy też przygotować cykl zajęć pokazujących specyfikę zawodów filmowych takich jak reżyser, operator filmowy, scenograf, kostiumograf, montażysta. Tego rodzaju zajęcia powinny się składać ze spotkania z przedstawicielem konkretnej profesji, rozmowy oraz wspólnego oglądania wybranych fragmentów filmu i elementów warsztatowych.

Organizowane przy różnych okazjach spaceru szlakami filmowymi Łodzi, w tym zwiedzanie z przewodnikiem z Muzeum zarówno muzealnych wystaw, jak i mieszczącej się po sąsiedzku Szkoły Filmowej, to z kolei działanie kierowane do dorosłych odbiorców, począwszy od licealistów i studentów po seniorów. Ten rodzaj edukacji jest także polem do współpracy z innymi instytucjami, przede wszystkim z Narodowym Centrum Kultury Filmowej, ale także z Muzeum Sztuki i Centralnym Gabinetem Edukacji Filmowej.

Wszystkie nasze działania mogą być interdyscyplinarne, łącząc historię Łodzi filmowej z dziejami miasta. Połączenie tradycji z nowoczesnością, oryginalnego, zabytkowego eksponatu i multimedii, ma szansę zainteresować młodych i starszych odbiorców.

WSPÓŁPRACA Z EC1

Zgodnie z podpisanym przez Muzeum Kinematografii i EC1 Łódź Miasto Kultury listem intencyjnym z 2017 roku, współpraca Muzeum Kinematografii z nowopowstałym Narodowym Centrum Kultury Filmowej stanowi szansę na lepsze upowszechnianie potencjału kulturowego „Łodzi filmowej”. Dobrym przykładem dotychczasowej współpracy obu NCKF oraz Muzeum jest współdziałanie instytucji w czasie starań o przyznanie Łodzi tytułu miasta filmu UNESCO, wymagające przygotowania raportu o dziedzictwie, zasobach muzeum oraz prowadzonej przez nie działalności edukacyjnej, kierowanej do dzieci, młodzieży, studentów i osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów. Muzeum wzięło też udział w badaniu opinii i potrzeb łódzkiego środowiska skupionego wokół filmu i upowszechniania kultury filmowej. Elementem współpracy z EC1 jest również współdziałanie z Łódź Film Commission, m.in. prezentowanie w Muzeum Kinematografii filmów dofinansowanych przez ŁFC, przekazywanie materiałów promocyjnych ŁCF gościom Festiwalu Mediów Człowiek w Zagrożeniu, wyświetlanie przed seansami reklamy Łódź Film Commission/Łódzkiego Funduszu Filmowego.

Ponieważ wystawy stałe przygotowywane w NCKF będą miały formę ścieżek dydaktycznych poświęconych: 1) ewolucji technologii filmowej (tytuł roboczy „Mechaniczne oko”), 2) historii kina polskiego (tytuł roboczy „Kino *Polonia*”) i 3) językowi kina (tytuł roboczy „Materia kina”), przygotowywana w Muzeum Kinematografii nowa wystawa stała, przedstawiająca historię Łodzi filmowej, będzie komplementarna wobec wystaw tworzonych w EC1.

W najbliższej przyszłości planujemy udostępnienie NCKF, na podstawie zawartej umowy użyczenia, części zbiorów Muzeum Kinematografii na potrzeby tworzonych w NCKF ścieżek dydaktycznych.

Współpraca instytucji powinna objąć wspólne projekty, przede wszystkim edukacyjne, w tym stworzenie wspólnego Szlaku Ulicy Targowej oraz programów dydaktycznych związanych z promocją wiedzy na temat Łodzi filmowej, przygotowywanych w powiązaniu z wystawą o kinie polskim w NCKF i o Łodzi filmowej w Muzeum Kinematografii. Wspólnie możemy także realizować projekty digitalizacyjne, z których efektów będą korzystać nie tylko obie

instytucje, ale całe środowisko filmowe i szerokie grono odbiorców. W ramach UNESCO współpraca ta powinna zaowocować międzynarodowymi projektami.

DZIAŁALNOŚĆ MUZEUM KINEMATOGRAFII A POLITYKA ROZWOJU KULTURY 2020+ DLA MIASTA ŁODZI

Cele strategiczne sformułowane powyżej są zgodne z Polityką Rozwoju Kultury 2020+ dla Miasta Łodzi, w szczególności w zakresie: a) eksponowania zbiorów, b) prowadzenia działalności edukacyjnej dla różnych grup odbiorców, w tym m.in. w formie gier muzealnych i warsztatów umożliwiających kontakt wizualny, słuchowy i dotykowy z filmowym dziedzictwem Łodzi oraz cykle takie jak „Odyseja filmowa” czy „Dokumenty w drodze”, c) rozwijania współpracy ponadlokalnej, w tym międzynarodowej m.in. przez prezentacje wystaw przygotowanych w Łodzi za granicą, a także pokazy wystaw z zagranicy, d) współpracy z organizacjami pozarządowymi, udostępniania przestrzeni Muzeum na działania takich organizacji (m.in. Festiwal Kamera Akcja, samorząd radców prawnych), e) otwarcia instytucji na otoczenie społeczne, np. przez organizowane dla dzieci z Księżego Młyna Wielkie Animajówki, a dla dorosłych bezpłatne projekcje plenerowe w Parku Źródliśka oraz spacerów filmowe, f) poszerzania współpracy o nowe podmioty, np. m.in. Muzeum Mazowieckie, Muzeum Polin, Muzeum Śląskie, Muzeum Architektury we Wrocławiu, g) zdiagnozowanie odbiorcy – przeprowadzenie w 2017 badania „Zapotrzebowanie na ofertę Muzeum Kinematografii w Łodzi”, dającego odpowiedź na pytania o potrzeby i oczekiwania odbiorców, wskazującego, jakie obszary działalności należy najintensywniej rozwijać, h) podnoszenia poziomu uczestnictwa w kulturze przez zróżnicowanie oferty i intensyfikację działań, mającego konkretny wyraz we wzroście przychodów ze sprzedanych biletów do Muzeum, wychodzenie z ofertą Muzeum poza jego siedzibę, i) prowadzenia edukacji kulturalnej z uwzględnieniem tematyki dziedzictwa Łodzi przez specjalne spotkania, wykłady i prelekcje dotyczące zarówno historii filmowej Łodzi, jak i historii Scheiblerów i Księżego Młyna, j) zwiększenie atrakcyjności instytucji przez modernizację infrastruktury i ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym przez realizację projektu „Zwiększenie dostępności dorobku polskiej kinematografii poprzez zachowanie zabytkowej infrastruktury Pałacu Scheiblera”, a także przez renowację zabytków techniki filmowej, takich jak fotoplastikon, k) zwiększania kompetencji kulturowej łodzian przez rozmaite działania edukacyjne m.in. spotkania z twórcami i artystami, wykłady, oprowadzania kuratorskie i autorskie po

wystawach, spotkania z autorami książek o tematyce filmowej, panele dyskusyjne z udziałem twórców l) wzmacniana współpracy ze szkołami i uczelniami, począwszy od organizacji otwartych wykładów filmoznawców z Uniwersytetu Łódzkiego, PWSFTviT, wykładów naukowców z całego kraju w ramach Akademii Polskiego Filmu, przez wspólne przedsięwzięcia wydawnicze po współpracę przy opracowywaniu wystaw, l) aktywizowanie seniorów – m.in. oprowadzania po wystawach i po wnętrzach scheiblerowskich, tańszy bilet do muzealnego kina Kinematograf, prelekcje i spotkania z twórcami, m) prowadzenie staży we wszystkich działach Muzeum, a także wolontariatów, szczególnie podczas Festiwalu Człowiek w Zagrożeniu.

PROPOZYCJA DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH POZYSKIWANIU ŚRODKÓW

W latach 2015-2018 Muzeum Kinematografii pozyskało środki z różnych źródeł. Obok dotacji podstawowej i celowych z Urzędu Miasta Łodzi źródłem środków finansowych na działania muzealne – począwszy od organizacji wystaw, działalności edukacyjnej, Festiwalu Człowiek w Zagrożeniu, przez zakup nowego sprzętu do przechowywania muzealiów, sprzętu do projekcji w kinie Kinematograf i pokazów plenerowych, po konserwację i naprawę zabytkowych urządzeń techniki filmowej, a także na działalność wydawniczą – były: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Bank Polski, Narodowe Centrum Kultury, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Polski Instytut Sztuki Filmowej, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Łódzka Spółka Infrastrukturalna, Atlas Sztuki, Opus Film, PKO Bank Polski, NBP, Urząd Marszałkowski w Łodzi. Projekt Akademia Polskiego Filmu jest i będzie realizowany dzięki współpracy z Filmoteką Narodową Instytutem Audiowizualnym. Taki sposób budowania budżetu instytucji, sięgającej po środki ze źródeł publicznych i prywatnych, będziemy kontynuować.

Pozyskiwanie środków poza dotacją podstawową opieramy na przygotowywaniu dobrych jakościowo wniosków do instytucji publicznych operujących funduszami grantowymi, w przyszłości planujemy aplikowanie zarówno do tych grantodawców, od których Muzeum dotychczas otrzymywało środki, jak i do nowych źródeł finansowania. Osobnej pracy wymaga współpraca z podmiotami prywatnymi, które, jak pokazuje doświadczenie, bardziej są skłonne wesprzeć jeden konkretny projekt niż stale współdziałać, czego przykład stanowi renowacja fotoplastikonu Augusta Fuhrmanna czy publikacja „Sejsmografu duszy. Kina

według Marii Kornatowskiej” (nominowanego do nagrody PISF) – przedsięwzięć w całości zrealizowanych bez sięgania po fundusze publiczne.

Muzeum będzie aplikować o fundusze publiczne, prywatne, europejskie w miarę pojawiania się kolejnych możliwości, tj. konkursów grantowych, w szczególności na działania programowe: wystawiennicze, digitalizacyjne, edukacyjne, wydawnicze i in.. Niezbędna jest do tego pomoc Miasta w zapewnianiu wkładów własnych - jak uczy doświadczenie, dobre projekty mogą liczyć na takie wsparcie Urzędu Miasta Łodzi.

Z tym samym zastrzeżeniem, czyli koniecznością zapewnienia wkładu własnego, chciałabym podjąć starania o dotację na remont fasady Pałacu Scheiblera ze źródeł MKiDN w programie „Ochrona zabytków” oraz w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków. Taka dotacja może obejmować nakłady konieczne, planowane do poniesienia lub – w przypadku refundacji - poniesione na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, w tym przeprowadzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich i opracowanie projektu, którego celem jest zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji obiektu zabytkowego, w tym odnowienie i uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych.

W przypadku oszczędności czy pojawienia się rezerw środków unijnych w obowiązującej perspektywie finansowej lata 2014 – 2020, Muzeum mogłoby przystąpić do II etapu prac rewaloryzacyjnych, obejmujących fasadę Pałacu Scheiblera i teren wokół niego, któremu – jako sercu Księżego Młyna - warto przywrócić historyczny charakter. Jeśli takich możliwości nie będzie teraz, mogą pojawić się w nowej perspektywie finansowej UE, której priorytetów w chwili obecnej jeszcze nie znamy. By skutecznie podejmować starania w tej dziedzinie, planuję kontynuację programu szkolenia pracowników zajmujących się pozyskiwaniem środków i prowadzeniem projektów w Muzeum.

PLAN WSPÓŁPRACY PONADREGIONALNEJ

Muzeum Kinematografii przez minione cztery lata intensywnie i efektywnie współpracowało z muzeami, instytucjami kultury oraz innymi podmiotami z Polski i z zagranicy. Współpraca funkcjonuje obustronnie, tzn. Muzeum organizuje przedsięwzięcia poza swoją siedzibą i – szerzej – poza Łodzią, a we współpracy z podmiotami spoza Łodzi pokazuje ciekawe wystawy w Muzeum. Przykładem takich działań, wartych kontynuowania, jest działalność

wystawiennicza poza siedzibą Muzeum, np. na Festiwalu Filmów Fabularnych oraz w innych prestiżowych lokalizacjach w Polsce – m.in. Zamek Królewski w Warszawie, Pałac Sztuki w Krakowie, Muzeum Żydów Mazowieckich w Płocku i in. Wystawy poza Polską realizowane we współpracy z partnerami zagranicznymi odbywają się m.in. w takich krajach jak Meksyk, Słowacja, Węgry, Japonia, Austria, Niemcy, Białoruś, Portugalia, Wielka Brytania. Dzięki współpracy z nowymi partnerami w ostatnich sezonach kulturalnych Muzeum Kinematografii zaprezentowało w Łodzi ekspozycje „Ewa Braun. Odtwarzanie minionych światów” (Centrum Spotkania Kultur w Lublinie), „Frida i Diego. Niech żyje życie” (Ambasada Meksyku w Polsce), „Małe wielkie prace rodziny Młodożeńców” (Fundacja Editions Spotkania), „F5/6. Wystawa zdjęć Bogdana Dziworskiego” (Galeria Leica). Wystawę „Zwierciadło Bergmana” przygotowaliśmy we współpracy ze Szwedzkim Instytutem Filmowym, Fundacją Ingmara Bergmana i Ambasadą Szwecji. Doświadczenia z tej współpracy są dobre i obiecujące, w przyszłości powinny zaowocować nowymi wspólnymi projektami z tymi oraz nowo pozyskanymi partnerami spoza Łodzi.

Zainicjowana w 2018 roku działalność popularyzująca kino dokumentalne poza Łodzią to znakomity punkt wyjścia do rozwijania aktywności poza siedzibą na najbliższe lata, zarówno w czasie planowanego remontu Muzeum, jak i po jego zakończeniu. Pokazy w ramach cyklu „Dokumenty w drodze. Stymulator emocji” oraz prologi Festiwalu Człowiek w Zagrożeniu w województwie łódzkim, składające się z pokazów filmów dokumentalnych i spotkań z twórcami oraz dyskusji, są bardzo dobrze przyjmowane przez odbiorców. Stanowią zarazem metodę na promieniowanie Łodzi jako ośrodka kultury. Wywołują żywy oddźwięk wśród odbiorców, którzy nie mają możliwości uczestniczyć w zajęciach programowych w Muzeum, zatem to my jedziemy do nich z ofertą kulturalną i edukacyjną. To znakomita promocja Łodzi, podobnie jak organizowane w Polsce spotkania poświęcone książkom wydanym przez Muzeum - „Sejsmografu duszy. Kino według Marii Kornatowskiej” w FilMOTECE Narodowej w Warszawie, na FPFF w Gdyni i na Festiwalu Dwa Brzegi w Kazimierzu nad Wisłą czy „W kręgu neoawangardy. Warsztat Formy Filmowej” w Sokołowsku na Festiwalu Hommage à Kieślowski.

W 2019 roku chcemy rozszerzyć projekt „Dokumentów w drodze” o nowe lokalizacje, zwiększyć liczbę projekcji i spotkań (w 2018 r. było ich 13); zakładam, że przy utrzymaniu współpracy z NCK i zwiększeniu zaangażowania Urzędu Marszałkowskiego powinno to być 20-25 spotkań.

Uwzględniając przypadające w 2019 r. jubileusze współpracy Łodzi z miastami partnerskim (Murcia, Tel Awiw) możemy, we współpracy z UMŁ, zaproponować zagranicznym partnerom wystawy, np. „Filmy Romana Polańskiego w światowym plakacie filmowym”.

W 2020 roku, na 125-lecie kina, chciałabym ponownie przeprowadzić ankietę, którą zainicjowaliśmy w 2015 r. i okazała się ona dużym sukcesem. Zgodnie z pierwotnym założeniem, podobne badanie powinno być regularnie powtarzane, by aktualizować diagnozę. W badaniu pn. „12 filmów na 120-lecie kina” dwie grupy profesjonalistów, tzn. twórcy (reżyserzy, scenarzyści, operatorzy, montażyści, aktorzy, scenografowie) i osoby zajmujące się kulturą filmową (wykładowcy akademicy, krytycy, dystrybutorzy, edukatorzy, kierownicy DKF-ów) wskazywały najlepsze filmy polskie i światowe, tworzące aktualny dziś kanon. Wśród uczestników ankiety byli m.in.: Filip Bajon, Andrzej Barański, Jacek Bromski, Piotr Dumala, Jerzy Hoffman, Agnieszka Holland, Janusz Kijowski, Borys Lankosz, Magdalena Łazarkiewicz, Juliusz Machulski, Janusz Majewski, Lech Majewski, Jerzy Stuhr, Piotr Szulkin, Krzysztof Zanussi, Janusz Zaorski, Ewa Braun, Allan Starski, Jolanta Dylewska, Paweł Śmietanka, Arkadiusz Tomiak, Łukasz Żal, Jan Kanty-Pawluśkiewicz, Antoni Komasa-Łazarkiewicz, Michał Urbaniak, Piotr Dziecioł. Wyniki ankiety zostały naukowo opracowane przez filmoznawców z Uniwersytetu Łódzkiego, który, podobnie jak Stowarzyszenie Filmowców Polskich, był partnerem ankiety. A jej wyniki przez kilka miesięcy komentowano w mediach ogólnopolskich, powoływali się na nią badacze i krytycy filmowi.

W kolejnych latach chciałabym kontynuować cykl zainicjowany przez Muzeum w 2017 roku – „Odyseja filmowa”. Przez 5 miesięcy odwiedziliśmy 5 miast, gdzie zorganizowaliśmy ponad 20 spotkań edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży, dotyczących podstaw języka filmu i technik realizacji, a z uczestnikami spotkali się m.in. Sławomir Grünberg, Piotr Szczepański, Lech Dyblik, którzy opowiadali o sztuce reżyserii i aktorstwa, analizowali filmy, podpowiadali, co zrobić, by zostać twórcą filmowym. „Odyseję” warto realizować nie tylko w regionie łódzkim, ale także w innych województwach, gdzie spotkania edukacyjne będą jednocześnie promocją Łodzi i Muzeum. Partnerami będą lokalne ośrodki kultury dysponujące odpowiednią przestrzenią (najlepiej salą kinową) i mogące pomóc w działaniach promocyjnych oraz zgromadzeniu uczestników.

PLAN DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNO-PROMOCYJNYCH

Działania komunikacyjno-promocyjne obejmą m.in:

- opracowanie strategii promocyjnej związanej z przygotowywaną nową wystawą stałą, obejmującej analogowe i elektroniczne ścieżki docierania do odbiorców,
- badanie opinii odbiorców oferty Muzeum za pomocą ankiet, uwzględnianie wyników w programowaniu działalności,
- przygotowanie akcji promocyjnej, informującej o ofercie edukacyjnej Muzeum,
- docieranie bezpośrednio do szkół i nauczycieli, udział w targach edukacyjnych i sympozjach poświęconych edukacji kulturalnej,
- kontynuację współpracy ze szkołami podstawowymi i średnimi, prowadzącymi klasy o profilu filmowym,
- dzięki współpracy z Centrum Kształcenia Nauczycieli - organizacja zajęć bezpośrednio w placówkach edukacyjnych,
- wychodzenie z projektami w przestrzenie pozamuzealne, by zachęcić uczestników do przychodzenia do Muzeum,
- współpracę z Uniwersytetami III wieku, proponowanie zajęć dla seniorów, również poza siedzibą Muzeum,
- specjalne spotkania i projekcje dla osób niedosłyszących, z tłumaczem na język migowy,
- zaangażowanie się w projekt wspólnego biletu, koordynowanego przez UMŁ, po zakończeniu remontów w instytucjach,
- prace nad wspólną promocją wystaw w Muzeum i EC1,
- dostarczanie informacji do działalności promocyjnej prowadzonej w ramach projektu „Łódź. Miasto filmowe UNESCO”,
- organizację prologów Festiwalu Człowiek w Zagrożeniu, w siedzibie Muzeum i poza nią,
- organizację specjalnych zajęć w czasie ferii i wakacji, zachęcających do przychodzenia do Muzeum przez cały rok,
- współpracę z przewodnikami miejskimi i mediami.

Głównym narzędziem promocji Muzeum Kinematografii jest nowa strona internetowa i social media. Strona www.kinomuzeum.pl ma zakładki poświęcone cyfrowemu muzeum oraz Rozmowom o HollyŁodzi. Osobne strony są poświęcone projektom www.festiwalmediow.pl i www.dokumentywdrodze.pl.

Do subskrybentów i mediów wysyłamy newsletter z informacjami w trybie cotygodniowym i comiesięcznym. Wobec rosnącego znaczenia mediów społecznościowych Muzeum regularnie publikuje informacje na Facebooku (10272 lubiących profil), Instagramie (1177 obserwujących profil), Twitterze, kanale youtube. Swoje profile ma także Festiwal Człowiek

w Zagrozeniu oraz Mały Kinematograf. Ten rodzaj promocji będziemy kontynuować i rozwijać, m.in. przez nawiązanie kontaktów z youtuberami, blogerami, trendsetterami.

Nowoczesne metody komunikacji i promocji nie mogą całkowicie zastąpić mediów tradycyjnych, dlatego zamierzamy dbać o obecność w mediach lokalnych (wywiady w redakcjach, konferencje prasowe), zabiegać o obecność w mediach ogólnopolskich (radio, telewizja, internet, prasa), w miarę możliwości finansowych nie zaniedbywać takich form jak plakaty, afisze, ulotki. Wyzwaniem promocyjnym będzie zaproszenie odbiorców na nową wystawę stałą, dlatego już od najwcześniejszych etapów pracy nad nią w dyskusjach nad koncepcją uczestniczy dział promocji Muzeum.

Podstawą dobrego działania komunikacji zewnętrznej i promocji jest właściwa współpraca działów w obrębie Muzeum. Dążymy do takiego planowania pracy, w którym już na etapie przygotowywania projektu uczestniczy w nim dział promocji.

Podsumowanie

Osiągnięcie postawionych w programie celów wymaga współdziałania zespołu Muzeum Kinematografii, doskonalenia umiejętności pracowników, szczególnie tych, którym są powierzane nowe zadania. Zakładam, że przedstawiony program zostanie z powodzeniem zrealizowany, bogate dziedzictwo Łodzi filmowej pokażemy na nowej wystawie stałej, wykorzystującej multimedia, ale opierającej się w znaczącym stopniu na unikalnych zbiorach i przekształcającej w atut wystawienniczy walory niezwyklej siedziby, zawierającej w sobie 60-letnią historię planów filmowych. Muzeum Kinematografii stanie się nowoczesną instytucją muzealną, otwartą na potrzeby kulturalne i edukacyjne mieszkańców Łodzi oraz odwiedzających Łódź, proponującą program zapraszający do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Taka instytucja wzmocni ponadlokalną pozycję Łodzi na kulturalnej mapie Polski.

Moneta Bismarcka